

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4037/2020
18.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., против тужене-противтужиље ББ из ..., чији је пуномоћник Душан Дубајић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права и супружничког издржавања, одлучујући о ревизији тужене-противтужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 40/20 од 12.02.2020. године, у седници одржаној дана 18.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене-противтужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 40/20 од 12.02.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 961/18 од 25.09.2019. године, разведен је брак парничних странака закључен 28.12.1991.године, у .... Заједничко дете парничних странака млт. ВВ, рођена ... године, поверена је на самостално вршење родитељског права оцу АА и одређено је пребивалиште детета на адреси пребивалишта оца. Обавезана је тужена-противтужиља као мајка да на име свог доприноса за издржавање малолетног детета плаћа месечно износ од 5.000,00 динара, на начин ближе описан у том делу изреке. Одбијен је противтужбени захтев тужене-противтужиље којим је тражила да се заједничко малолетно дете ВВ повери њој-мајци на самостално вршење родитељског права, да се отац обавезе да почев од дана подношења противтужбе па убудуће док за то постоје законски услови плаћа на име свог доприноса за издржавање малолетног детета месечно 15.000,00 динара на начин ближе описан у изреци и да се уреди начин одржавања личних односа детета са оцем на начин ближе описан у изреци. Одбијен је противтужбени захтев тужене-противтужиље којим је тражила да се обавезе тужилац-противтужени АА да доприноси издржавању тужене-противтужиље ББ1 у износу од 10.000,00 динара и на начин ближе описан у изреци. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 40/20 од 12.02.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене-противтужиље и потврђена првостепена пресуда у побијеном делу одлуке о самосталном вршењу родитељског права, доприносу мајке за издржавање малолетног детета и о

противтужном захтеву за супружничко издржавање. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене-противтужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужена-противтужиља је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац противтужени је лично поднео одговор на ревизију.

Испитујући правилност другостепене пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14) у вези члана 208. Породичног закона, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Нема значаја навод ревизије о битној повреди из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП јер она не представља дозвољен ревизијски разлог. Такође, неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, с`обзиром на то да је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеној пресуди.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле брак 28.12.1991. године у коме су рођена заједничка деца ГГ (рођен ... године), ДД (рођена ... године) и малолетна ВВ (рођена ... године). Заједница живота странака је престала. Тужилац је ступио у емотивну везу са ЂЂ из које је рођена млт. ЕЕ ... године, која је поверена оцу на самостално вршење родитељског права након што је мајка отишла у ... да ради. Парничне странке живе у одвојеним етажама куће која је стечена за време трајања брака и воде засебна домаћинства. Малолетна ВВ спава, учи и храни се у делу где живи мајка, али време проводи код оба родитеља. Режијске трошкове за кућу у месечном износу од 16.000,00 до 17.000,00 динара у целости сноси тужилац-противтужени. Тужилац (рођен ... године) запослен је у приватној фирми где као ... месечно остварује зараду од око 27.000,00 до 30.000,00 динара, с тим што повременим радом у области компјутера оствари додатни месечни приход од око 100 евра. Тужилац-противтужена (рођена ... године) завршила је ... факултет, по занимању је професор ... . У струци је била радно ангажована последњи пут 1993. године. Повремено се краће ангажовала на пословима чувања деце, до обољевања од карцинома дојке ... године. У издржавању јој помаже мајка која јој даје половину месечног износа своје пензије, што износи месечно 20.000,00 динара. Мал. ВВ похађа ... разред гимназије, а њене потребе је суд проценио на износ од 15.000,00 динара. Према налазу и мишљењу Центра за социјални рад Града Новог Сада нема сметњи да се уважи жеља мал. ВВ да буде поверена оцу на даље самостално вршење родитељског права. Вештачењем је утврђено да је тужена-противтужиља и поред умањења радне способности у стању да преосталим процентом радне способности додатним ангажовањем пронађе начин да оствари приход како би допринела издржавању малолетног детета, као и да обезбеди довољно средстава за своје потребе. Тужена-противтужиља није запослена, налази се на евиденцији Националне службе за запошљавање- НСЗ. Суд није одлучивао о моделу виђања мајке са мал. ВВ с`обзиром на то да је рођена ... године и чињенице да парничне странке живе у истој кући, а имајући у виду мишљење Центра за социјални рад Нови Сад.

Код утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови применили материјално право када су закључили да је у најбољем интересу малолетног детета да отац (тужилац-противтужени) самостално врши родитељско право а да мајка (тужиља-противтужена) доприноси издржавању малолетног детета износом од 5.000,00 динара месечно. Правилно је одбијен и захтев тужене-противтужиље за супружничко издржавање.

Из одредби члана 3. Конвенције о правима детета и чланова 6. и 266. став 1. Породичног закона, произилази да је у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета. У конкретном случају, правилно су примењене наведене законске одредбе, у ситуацији када је брачна заједница парничних странака прекинута, као и одредба члана 77. став 3. Породичног закона (ПЗ), када је одређено да ће родитељско право над малолетним заједничким дететом парничних странака вршити отац – тужилац. Приликом доношења ове одлуке суд је поступио у смислу члана 270. Породичног закона (ПЗ) који налаже да је пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализовне за посредовање у породичним односима.

Имајући у виду цитирану законску одредбу, као и чињеницу да суд не располаже стручним знањем које је потребно да би се разјасниле и утврдиле све чињенице од значаја за одлуку о поверавању малолетног детета једном од родитеља, суд је исправно поступио када је ради утврђивања тих околности затражио мишљење Центра за социјални рад Нови Сад. С тога су без утицаја наводи ревизије којима се указује на битне повреде одредаба поступка из члана 374. став 1. ЗПП у вези члана 271.ЗПП, имајући у виду да је суд поступио у смислу члана 270. ПЗ., а тужена-противтужиља није довела у сумњу стручност сачињеног извештаја у делу који се тиче подобности и родитељских капацитета оца за самостално вршење родитељског права. Није било потребе за извођењем доказа од стране судског вештака психолога, јер је суд донео одлуку на основу мишљења Центра за социјални рад, који је своје стручно мишљење дао у складу са правилима струке.

Супротно наводима ревизије у погледу одлуке о вршењу родитељског права, правилно је примењено материјално право, јер је су оцењени сви изведени докази, а пре свега извештај Центра за социјални рад из кога се јасно закључује да је малолетном детету омогућено да изрази мишљење (у складу са годинама и зрелошћу детета) са којим родитељем жели да живи, па није било потребе да суд поново утврђује мишљење детета које је навршило ... годину живота (с обзиром на процену да је дете способно да то мишљење изрази) које је суд правилно уважио сходно одредби члана 60. став 4. ПЗ. Најбољи интерес детета (266. ПЗ) је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а заштита интереса детета је одлучујућа околност која се цени приликом доношења одлуке о поверавању малолетног детета једном од родитеља да врши родитељско право.

Како заједничко малолетно дете парничних странака ВВ (рођена ...године) време проводи код оба родитеља, јер парничне странке живе у истој кући (али воде одвојена домаћинства), то суд није одлучивао о моделу виђања мајке са мал. ВВ сходно члану 61. став 4 ПЗ. Имајући у виду утврђене чињенице да се млт. ВВ у средини у којој живи са оцем осећа заштићено и сигурно, да остварује позитивне

образовне резултате, да отац има позитиван емотивни, васпитни, социјални и развојни утицај на њу, да поседује одговарајуће родитељске капацитете да препозна и да на задовољавајући начин реагује на потребе малолетног детета, да је млт. ВВ уредног интелектуалног и емоционалног развоја при чему је опсервацијом установљена већа приврженост оцу овде тужиоцу-противтуженом, Врховни касациони суд налази да је правилан закључак нижестепених судова да је у најбољем интересу малолетног детета ВВ да се о њој стара отац и да он врши самостално родитељско право. Уосталом, ова одлука је подложна измени уколико престане да буде у интересу детета, или уколико друге околности налажу потребу измене постојеће одлуке.

Правилно су процењене и месечне потребе детета и тужена-противтужиља обавезана да доприноси њеном издржавању на основу члана 154. став 1. и 160. до 162. ПЗ, Досуђеним износом издржавања обезбеђује се подмиривање потреба малолетног детета странака и осигурава исти стандард који имају њени родитељи, при чему егзистенција тужене-противтужиље није угрожена, док ће остала средства потребна за издржавање детета обезбедити отац, не само новцем, него и старањем о детету.

Правилност оцене релеватних околности прописаних чланом 160. Породичног закона није доведена у сумњу ревизијским наводима тужене-противтужиље да је висина обавезе за издржавање малолетног детета превисоко одмерена. Имајући у виду околности утврђеног чињеничног стања, а пре свега правилно утврђене укупне потребе детета, те материјалне могућности родитеља, као и да мајка нема обавезу издржавања других лица, произилази да ће досуђеним износом уз допринос другог родитеља адекватно бити задовољене процењене потребе детета, а да при том егзистенција мајке која је по закону дужник издржавања неће бити угрожена, и по налажењу овог суда износ од 5.000,00 динара представља минималан износ којим је она дужна да доприноси издржавању свога детета. С тим у вези указивање у ревизији да је туженој-противтужиљи доношењем овакве пресуде угрожена егзистенција није убедљиво и то у ситуацији када у току поступка није предложила, нити приложила, суду доказе на околност да је спречена да се радно ангажује и остварује приходе.

Такође, по оцени овог суда, правилно је примњено материјално право-одредба члана 151. ПЗ, када је оцењено да, у конкретном случају, нису испуњени законски услови за одређивање супружанског издржавања.

Према Породичном закону супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен има право на издржавање другог супружника сразмерно његовим могућностима (члан 151. став 1). Нема право на издржавање супружник ако би прихватање његовог захтева за издржавање представљало очигледну неправду за другог супружника (члан 151. став 3).

У ситуацији када тужилац-противтужени сноси у целости режијске трошкове за кућу у којој живи и тужена-противтужиља, финансијски је помаже мајка, а њена неспособност за рад није утврђена, обавезивање тужиоца-противтуженог на плаћање супружанског издржавања би представљало очигледну неправду за њега. Наиме, без обзира што је пријављена на евиденцију лица која траже запослење и што је оперисана од малигне болести, тужена-противтужиља је у могућности да се радно ангажује (управо због врсте занимања за које је обучена - професор историје, као и да обавља лак физички рад), те да на тај начин оствари потребне приходе за задовољење својих потреба. Како постоје околности из члана 151. став 3. ПЗ које искључују право на

издржавање необезбеђеног разведеног супружника, тужилац-противтужени није дужан да доприноси издржавању тужене-противтужиље, из којих разлога се неосновано ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Осталим наводима ревизије оспорава се утврђено чињенично стање и оцена изведених доказа, због чега се ревизија не може изјавити према члану 407. став 2. ЗПП.

На основу члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић